

skat har taget disse Menigheder med, saa at vi have faaet bunduretfærdige Forhold. Der sidder en Præst i min Nærhed; den eneste Præst i Rigsdagen for Tiden, den ærede Medlem for Nykøbing paa Fælster (Bjerre), og dette ærede Medlem vil sikkert som Præst kunne forstaa og indrømme mig, at det er uretfærdigt, i Strid med den kirkelige Tankegang, han sikkert er besjælet af, at smaa Menigheder, der anstrenge sig af yderste Evne for at gøre alt dette frivilligt, nu skulle straffes gennem den kirkelige Ekstraskat, de have faaet ved de senere Aars Lovgivning. For at tage et Eksempel skulle Nazarethmenighedens Medlemmer paa Nørrebro betale Vedligeholdelsesbidrag til Frue Kirke, Holmens Kirke, Garnisons Kirke, Frelserens Kirke o. s. v., disse store monumentale Kirker, der burde vedligeholdes paa anden Maade. Det skulle de gøre, skønt de have bygget deres egen Kirke og lønne deres egen Præst o. s. v. Dette bunduretfærdige Forhold er netop kommet frem i de sidste Aar — der var en Række Aar, hvor vi vare fri for det —; og denne Uretfærdighed forøges yderligere her, idet der ikke gøres nogen Undtagelse. Præste-, Degne- og Klokkerpenge fikseres og forhøjes, blive faste Skatter efter uretfærdige kommunale Skatteregler. Tidligere var det en Formue- og Lejlighedsskat, og man kunde lempe sig efter ens Evner. Alligevel beholdt disse mere frit formede Menigheder denne Skat; de have faaet en kirkelig Ekstraskat, og de faa nu disse forhøjede Præste-, Klokker- og Degnepenge, skønt de lønne deres Præster af deres egen Lomme. Dette er meget uretfærdigt, og der kommer jeg til det, som jeg finder er det beklagelige ved dette Lovforslag som ved adskillige andre, der ere forelagte og desværre gennemførte af den ærede Kultusminister. Netop de Forslag, der ere gennemførte, indeholde ligesom dette et Princip, som jeg tror er forkasteligt, og som derfor gør, at mine Meningsfæller og jeg ville stemme imod dette Forslag. Selvom Sagen nemlig ikke tilsyneladende er saa stor, ere vi dog inde paa en gal Vej, og lad Skridtet være forholdsvis nok saa lille og ubetydeligt, saa er det, hvis vi gaa i en gal Retning, vor Pligt at sige: Den Vej peger i den gale Retning.

Dette Lovforslag holder sig i samme Spor som den ærede Kultusminister. Kirkelige Forsøg i de senere Aar, nemlig i Retning af Stats- eller Kommunekirken, hvad man nu vil, i denne Sammenhæng er det det samme, nemlig i Retning af

det almindelige borgerlige verdslige Samfund. Man gaar bort fra en mere frikirkelig Ordning hen imod mere statskirkelige stive Former. Som vi tidligere havde det, med Sognekommisioner for hvert Sogn, med en Protokol eller Kirkebog, der gik rundt til de enkelte Medlemmer, og hvori man kunde tegne sig efter Evne eller venskabelig Forhandling med Kommisionen, var der lidt af det gamle menighedsmæssige, sognemæssige derover. Nu samler man det hele sammen i een Hat, slaar alle københavnske Sogne sammen til et stort Sogn, det bliver ikke en kirkelig Organisme, men en rent kommunal Organisme. Det er fremtidigt kun den rent verdslige Kommunalbestyrelse, der paa-ligner den Skat, Kommunalbestyrelsen, hvis Borgerrepræsentanter og Magistratsmedlemmer kunne være Folkekirkens Medlemmer eller ikke, kunne være Kristne, Hedninger, Fritænkere, Jøder, hvad det skal være. Det er et beklageligt Skridt i statskirkelig Retning, i Stedet for at vi efter manges Mening — ogsaa manges her i Salen — skulle bevæge os i frikirkelig Retning. Og det er endda ikke bort fra en gammel statskirkelig Ordning hen imod en ny, men fra noget, der stammer fra gammel Tid, oprindeligt vel fra Reformationstiden, maaske længere tilbage; og det havde et vist frikirkeligt Præg — som vi havde det i Levningen hist og her —, og det havde endnu ikke faaet det fulde faste, jernagtige Præg af Statskirke. En saadan Ordning afløse vi nu af en rent stats- eller kommunekirkelig fast Organisationsform. Dette er ikke enestaende. Det har været Tendensen siden Systemskiftet paa andre Omraader, navnlig i København. Hele denne Ordning med den kirkelige Ekstraskat og med Kirkeligningsloven gaar i denne Retning. Vi havde tidligere en velsignet Tid her i København og for Resten i hele Landet; det var den velsignede politiske Tid, da Højregeringer vare meget svage, og vi havde en stærk Venstreopposition, der stod sammen med Socialdemokratiet til at varetage Frihedens og Demokratiets Interesser. Det var Tiden, efter at Forliget havde lidt sit store Nederlag omkring 1895, da Moderationen var overvunden, og op gennem 90erne til Systemskiftet. Det var i mange Henseender en af de bedste Tider, vi have haft. Vi havde en overvunden Moderation, meget svage Højregeringer og en stærk stigende Venstreopposition, som var allieret med Socialdemokratiet, og som derfor nødtes til for denne Alliances Skyld at være